

The Role of Propaganda Method of Example and Model in Promoting Islamic Lifestyle

ARTICLE INFO

Article Type

Research Article

Authors

Iraj Yar Mohammad¹
Seyyed Hamid Hosseini^{2*}
Hamed Fathaliani³

How to cite this article

Iraj Yar Mohammad, Seyyed Hamid Hosseini, Hamed Fathaliani, The Role of Propaganda Method of Example and Model in Promoting Islamic Lifestyle. *Journal of Islamic Life Style Centered on Health*. 2023;7(1):423-432.

1. PhD Student, Department of Education, Hamedan Branch, Islamic Azad University, Hamedan, Iran.
2. Assistant Professor, Department of Theology and Education, Hamedan Branch, Islamic Azad University, Hamedan, Iran (Corresponding Author).
3. Assistant Professor, Department of Education, Malayer Branch, Islamic Azad University, Malayer, Iran.

* Correspondence:

Address:
Phone:
Email: hoseinihamid2@gmail.com

Article History

Received: 2022/10/06
Accepted: 2022/12/12

ABSTRACT

Lifestyle includes a set of behaviors, values, perceptions, moods and tastes in everything. Lifestyle is the way that a person chooses during his life and its foundation is formed in the family, which is influenced by culture, race, religion, economic and social status, beliefs and beliefs. The general purpose of the current research is to explain the role of the propaganda method of Aswah and Aljol in promoting the Islamic lifestyle. Because one of the most important methods and requirements for realizing the Islamic lifestyle in the society is the formation of the lifestyle through the presentation and promotion of patterns and models that conform to Islamic standards. In terms of purpose, the research is developmental and applied, and in terms of qualitative and inferential method, which was done in the way of documentary analysis. This article aims to evaluate the main method and solution of realizing the Quranic lifestyle with a library method and a descriptive-analytical approach and relying on the verses of the Holy Quran. The results of this research showed that the model method in propagating religion and presenting religious teachings in Islamic teachings, especially the Holy Quran, is very effective and path-breaking, and shows the special attention of the religion of Islam to all aspects of human life and educational and religious fields. , moral, religious, etc., of human beings and in all personal and social aspects, which can be a desirable standard system with valuable capability and in a word, a desirable model for shaping the lifestyle of the society. Therefore, one of the most important functions of the propaganda method is a model of promoting and propagating the Islamic lifestyle.

Keywords: Pattern, Model, Preaching Method, Lifestyle, Islamic Lifestyle.

نقش روش تبلیغی اسوه و الگو در ترویج سبک زندگی

اسلامی

ایرج یارمحمد^۱

دانشجوی دکتری، گروه معارف، واحد همدان، دانشگاه آزاد اسلامی، همدان، ایران.

سید حمید حسینی^{۲*}

استادیار، گروه الهیات و معارف، واحد همدان، دانشگاه آزاد اسلامی، همدان، ایران (نویسنده مسئول).

حامد فتحعلیان^۳

استادیار، گروه معارف، واحد ملایر، دانشگاه آزاد اسلامی، ملایر، ایران.

چکیده

سبک زندگی مجموعه‌ای از شیوه‌های رفتار، ارزش‌ها، شیوه برداشت-ها، حالت‌ها و سلیقه‌ها در هر چیزی را در برمی‌گیرد. سبک زندگی روشی است که فرد در طول زندگی انتخاب کرده و زیربنای آن در خانواده پی‌ریزی می‌شود که متأثر از فرهنگ، نژاد، مذهب، وضعیت اقتصادی، اجتماعی، اعتقادات و باورها هست. هدف کلی پژوهش حاضر، تبیین نقش روش تبلیغی اسوه و الگو در ترویج سبک زندگی اسلامی است. چرا که یکی از مهمترین شیوه‌ها و الزامات تحقق سبک زندگی اسلامی در جامعه، شکل‌گیری سبک زندگی از طریق ارائه و تبلیغ اسوه‌ها و الگوهای منطبق با موازین اسلامی می‌باشد. پژوهش از لحاظ هدف، توسعه‌ای و کاربردی و از لحاظ روش کیفی و استنباطی است که به شیوه‌ی تحلیل اسنادی انجام شده است. این مقاله در صدد است تا با روش کتابخانه‌ای و نگارشی توصیفی-تحلیلی و با تکیه بر آیات قرآن کریم، شیوه و راهکار اصلی تحقق سبک زندگی قرآنی مورد ارزیابی قرار دهد. نتایج حاصل از این پژوهش نشان داد که روش الگویی در تبلیغ دین و ارائه اسوه‌های دینی در آموزه‌های اسلامی و بالاخص قرآن کریم بسیار مؤثر و راهگشاست و نشانگر توجه ویژه دین‌مبین اسلام به تمامی ابعاد زندگی انسان و ساحت‌های تربیتی، اعتقادی، اخلاقی، عبادی و... انسان‌ها و در همه جنبه‌های فردی و اجتماعی می‌باشد که می‌تواند نظام معیار مطلوب با قابلیت ارزشمندی و در یک کلام الگوی مطلوبی برای شکل‌بخشی به سبک زندگی جامعه باشد. فلذا از مهمترین کارکردهای روش تبلیغی الگویی، ترویج و تبلیغ سبک زندگی اسلامی می‌باشد.

واژگان کلیدی: اسوه، الگو، روش تبلیغی، سبک زندگی، سبک زندگی اسلامی

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۰۷/۱۴

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۰۹/۲۱

*نویسنده مسئول: hoseinihamid2@gmail.com

مقدمه

تحقیق و پژوهش در مورد سبک زندگی در عرصه‌ی فردی و اجتماعی، از مباحث بسیار ضروری هر جامعه‌ای است. اصولاً بشریت با توجه به افکار، اندیشه، عقاید و باورهایی که دارد، سیر حرکت زندگی‌اش را در جهت سعادت یا شقاوت قرار می‌دهد، و همین نکته مهم، نشان‌دهنده تجلی مفهوم سبک زندگی می‌باشد. «هر جامعه‌ای زمانی ثمره جهان‌بینی خود را می‌تواند به دیگران نشان دهد که سبک زندگی او متناسب با باورها و ارزش‌هایش شکل گرفته باشد». (۱)

نظر به اینکه دین اسلام با آن جامعیت و کلیتی که در ابعاد مختلف اعتقادی، اخلاقی و عملی زندگی انسان‌ها دارد و ایمان را در کنار عمل قرار می‌دهد، آموزه‌های این آیین به گونه‌ای ارائه شده است که همواره به جلوه‌های بیرونی و عینی اعتقاد و ایمان قلبی توجه و چگونگی آن را تبیین می‌کند. قرآن کریم به عنوان برترین و مهم‌ترین سرچشمه آموزه‌های اسلامی، مشتمل بر الگوهایی است که مشی زندگی مؤمنانه و مورد نظر اسلام را معرفی می‌کند. سبک زندگی یعنی دستیابی به راهکار صحیح برای زندگی که ضمن فراهم‌سازی خواسته‌های مادی و معنوی انسان، در نهایت زمینه‌های رضایت و خشنودی خداوند متعال را نیز فراهم آورد؛ و این مهم با انتخاب الگویی صحیح و کامل و دربردارنده فضایل و ارزش‌ها در زندگی تحقق می‌یابد. این الگوهای متعالی در تاریخ پر شکوه اسلام موجود است، الگویی که به راستی راهبر و کارساز بوده و همواره انسان را به سوی معیارها و ساختارهای وجودی خویش فرا می‌خواند. در پرتو آیات نورانی قرآن بالاخص آیه ۲۱ از سوره‌ی احزاب (لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ) شیوه زیستن پیامبر گرامی اسلام، اسوه و نمونه‌عالی زندگی است که به تمام مسلمانان معرفی شده است. همچنین سخنان و حکایت‌های فراوانی از اهل بیت علیهم السلام در اختیار جامعه مسلمان قرار دارد که با الهام از آموزه‌های نورانی قرآن کریم، نمونه‌های عینی‌تر و ملموس‌تری از شیوه‌ها و الگوهای زندگی مبتنی بر آموزه‌های دینی را بیان می‌کند. پژوهش پیش‌رو در پی پاسخ به این سؤال است که روش تبلیغی الگویی و اسوه‌نمایی چه رابطه، نقش و تأثیری در تحقق سبک زندگی اسلامی دارد.

در مورد پیشینه تحقیق در این زمینه اثرات مختلفی ارائه شده است؛ سعید مهدوی کنی در کتاب "دین و سبک زندگی" به شکلی کلی به نقش دین در سبک زندگی پرداخته است. همچنین محمدتقی فعالی در فصل دوم از کتاب "مبانی سبک زندگی اسلامی" به روش‌شناسی عام سبک زندگی اسلامی پرداخته است. ایشان بر ضرورت ارتباط بین سبک موجود و سبک مطلوب در تبیین وظایف راهبردی سبک‌شناسی تأکید کرده و به صورت عام به انواع گوناگون روش‌های تحقیق برای برقراری پیوند میان این دو اشاره کرده است.

امیرحسین کامران‌راد در مقاله‌ای تحت عنوان "نقش الگوهای رفتاری در سبک زندگی اسلامی" به واکاوی نقش الگو در شکل‌گیری سبک زندگی اسلامی پرداخته است. همچنین بهاء‌الدین قهرمانی‌نژاد شایق در مقاله‌ای تحت عنوان "زندگی و سیره حضرت زهرا (س) به عنوان الگوی سبک زندگی دینی" دایره الگوی خود

را محدود به بررسی نقش یک معصوم در سبک زندگی ارائه نموده است.

لذا در پاسخ به مسئله این پژوهش، تحقیق علمی مستقلی مشاهده نمی‌شود، که به جهت مبنایی بودن بحث، ضرورت آن قابل توجه است و با عنایت به ترویج سبک زندگی غیر اسلامی با تبلیغ و ترویج الگوهای غربی، اهمیت این موضوع دوچندان است. این پژوهش به روش توصیفی-تحلیلی به کشف داده‌ها می‌پردازد.

مواد و روش‌ها

موضوع طرح پژوهش حاضر از نوع مسئله پژوهی در حوزه‌ی دانش-های نظری و علوم انسانی و اسلامی است، از این رو با بهره‌گیری از روش کیفی و استنباطی، از نوع تحقیقات بنیادین یا مبنایی و با شیوه‌ی کتابخانه‌ای در گردآوری داده‌ها و تفحص و جستجو در آیات نورانی قرآن کریم و تفاسیر مفسران اسلامی و عبارات پژوهش‌گران و تحلیل آنها به دنبال پاسخی مناسب برای مسائل مطرح شده در موضوع پژوهش خواهیم بود.

پیشینه موضوع

در مورد پیشینه سبک زندگی باید گفت که سبک زندگی در ادبیات موجود علوم اجتماعی مفهومی نسبتاً جدید است، ولی بحث از آیین و روش زندگی در ادیان الهی یا بشری، به مفهوم عام، از دیرباز مطرح بوده است.

شاید واژه سبک زندگی واژه‌ای جدید باشد که در چند دهه اخیر مطرح شده است، ولی پیشینه سبک زندگی به گذشته‌ای دور برمی‌گردد؛ پیرامون پیشینه این موضوع، باید دید که موضوع سبک زندگی توسط چه کسی آغاز گردید؛ از نظر تاریخی، مفهوم سبک زندگی را می‌توان در اواخر قرن نوزدهم میلادی در متون جامعه‌شناختی و آثار ماکس وبر؛ که از جامعه‌شناسان، تاریخ‌دانان و حقوق‌دانان مطرح آلمانی می‌باشد مشاهده نمود، به عنوان مثال، وبر مفهوم سبک زندگی را در ذیل مقوله منزلت یا احترام به عنوان یکی از اضلاع سه ضلعی مشهور خود (ثروت- قدرت- منزلت) تعریف می‌کرد. در این تعریف عملاً سبک زندگی، مفهومی کم و بیش مترادف با فرهنگ می‌باشد. و اما پس از بررسی‌های صورت گرفته مشخص شد که در شکل نوین آن عبارت «سبک زندگی» «*Life Style*» اولین بار توسط «آلفرد آدلر» در روانشناسی در سال ۱۹۲۹ میلادی مطرح گردید. (۲)

پس خاستگاه بحث سبک زندگی؛ با این عنوان خاص، به عالم غرب برمی‌گردد، زمانی که ماکس وبر جامعه‌شناس و اندکی پس از وی آلفرد آدلر روانشناس این عبارت را بر ساخته و معرفی نمودند و سپس پیروان او آن را گسترش دادند و با طرح مباحث مربوط به مدرنیته، هویت، مصرف و انگیزه‌های مصرف‌کنندگان از سوی جامعه‌شناسان، بستر مناسبی جهت رشد مطالعات و تحقیقات تجربی در این زمینه فراهم شد. (۳)

بررسی پیشینه‌های موجود در زمینه سبک زندگی در ایران مبین این است که سابقه پژوهشی در این زمینه به حدود دو دهه می‌رسد، البته از سال ۱۳۸۰ تا کنون اقبال محققان به سوی این موضوع بیشتر شده است.

همچنین رهبر انقلاب در اهمیّت و فضیلت سبک زندگی، در بیانیه گام دوم انقلاب، یکی از بندهای اصلی آن را به این مقوله اختصاص دادند، پس از این بود که موضوع سبک زندگی، در دستور کار محققان و اندیشمندان قرار گرفت و درباره‌ی جوانب آن، مطالعات درخور توجهی پدید آمد.

بررسی مفهوم سبک زندگی

سبک زندگی از ترکیب دو واژه «سبک» و «زندگی» با دو بار معنایی متفاوت تشکیل شده است. برای بی بردن به مفهوم واژه سبک زندگی لازم است در ابتدای کار به طور مختصر دو واژه سبک و زندگی را مجزاً بررسی کنیم تا بهتر بتوانیم به مفهوم سبک زندگی دست پیدا کنیم.

مفهوم واژه سبک

سبک در لغت به معنای طرز، روش، قاعده و شیوه است. در زبان فارسی، واژه سبک در روند مفهومی خود، ابتدا و به شکل غالب در سبک‌شناسی ادبی و هنری به کار می‌رفت؛ اما به تدریج در دیگر حوزه‌ها نیز کاربرد یافته است. واژه‌ی سبک در لغت به معنای طرز، شیوه، روش، و نیز طرز بیان مافی‌الضمیر گزارش شده است. (۴) در لغت‌نامه دهخدا آمده است، سبک یعنی گذاختن چیزی پس از ریختن، ریخته کردن زر و سیم، طرز خاصی از نظم یا نثر، استیل روش خاصی ادراک و بیان افکار به وسیله ترکیب کلمات و انتخاب الفاظ و طرز تعبیر. (۵)

معادل واژه سبک در زبان عربی تعبیر اسلوب و روش خاصی که شاعر یا نویسنده، احساس خود را بیان می‌کند، به کار رفته است. (۶) این واژه از مصدر ثلاثی مجرد است که در سه مورد معنا پیدا می‌کند: ۱. نقره را گذاخت و در قالب ریخت (۷)؛ ۲. سخن را اصلاح و نیکو کرد؛ ۳. تجربه‌ها وی را آزمود. (۸)

امروزه در زبان عربی از معادل اسلوب برای معنای سبک بهره می‌برند. (۹) اما مفهوم سبک فراتر از آن است که بدان اشاره شد؛ چنان‌که در کتاب الشعر والشعراء ابن قتیبه، واژه‌ی سبک به معنی طرز، شیوه، سیاق و طریقه به کار رفته است. (۱۰) در زبان انگلیسی، معادل این واژه «*Style*» است.

مفهوم واژه زندگی

زندگی، حیات یا زیست، به فاصله‌ی میان تولد تا مرگ گفته می‌شود. هر جاندار پس از زایش، آغاز به رشد و نمو می‌کند و در نهایت به واسطه‌ی مرگ، این روند متوقف می‌شود. سه نظر عمده در باب معنای زندگی وجود دارد؛ زندگی و زندگانی در لغت فارسی به معنای: ۱. زنده بودن، حیات، زیستن؛ ۲. عمر؛ ۳. عیشی، تعیش و معاش به کار رفته است. (۴، ۵)

از واژگان معادل زندگی در کلام عربی و در قرآن واژه‌ی «حیات» می‌باشد؛ حیات در لغت از ماده‌ی حی به معنای همیشه زنده است. راه آشکار، شتاب کردن، گرد کردن چیزی و زندگی کردن، از معانی دیگر حیات است. (۱۱، ۱۲)

مهدوی کنی در این زمینه می‌گوید: سبک زندگی عبارتست از الگوی همگرا یا مجموعه منظمی از رفتارهای درونی و بیرونی، وضع‌های اجتماعی و دارایی‌های که فرد یا گروه بر مبنای یارهای از تمایلات و ترجیح‌ها و در تعامل با شرایط محیطی خود ابداع یا انتخاب می‌کند. یا به اختصار، سبک زندگی: الگو یا مجموعه نظام‌مند کنش‌های مرجح است. (۱۹)

مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) که سردمدار احیاء سبک زندگی در سال‌های اخیر به شمار می‌آید سبک زندگی را در یک کلام؛ رفتار اجتماعی و شیوه زیستن تعریف نموده‌اند. (۲۰)

و اما در دیدگاه محققان خارجی و در رأس آنها در دیدگاه غربی، مفهوم سبک زندگی در آغاز با مباحث طبقه و منزلت اجتماعی پیوند خورده بود. سبک زندگی «LifeStyle» به معنای شیوه زندگی خاص فرد، گروه یا جامعه است. بسیاری از صاحب‌نظران، سبک زندگی را پدیده‌های جمعی می‌دانند که در هر دو سطح فردی و جمعی قابل مطالعه می‌باشد. (۲۱)

نخستین بار واژه سبک زندگی، توسط آلفرد آدلر؛ روان‌شناس اتریشی استفاده شد، البته برخی معتقدند تورستن یا تورشتاین و بلن آمریکایی؛ اولین اندیشمندی است که به این مسئله پرداخته است. (۲۲)

عبارت سبک زندگی، در زبان‌های مختلف به شکل‌های مختلف به کار رفته است؛ در زبان آلمانی «Lebensstil» و در زبان انگلیسی در گذشته در شکل «life style» و «style of life» و امروزه بیشتر به صورت «lifestyle» استفاده شده است. (۲۳)

در کتاب‌های لغت انگلیسی، تعریف‌های متفاوتی برای اصطلاح سبک زندگی ارائه شده است، گاهی توضیح واژگانی از ترکیب «سبک زندگی» است، مانند روش نوعی زندگی فرد، گروه یا فرهنگ. (۲۴)

آلفرد آدلر از این اصطلاح برای اشاره به حال و هوای زندگی فرد استفاده کرد. سبک زندگی هدف فرد، خودپنداره، احساس‌های فرد نسبت به دیگران، و نگرش فرد نسبت به دنیا را شامل می‌شود. (۲۷)

آنتونی گیدنز، سبک زندگی را رفتاری در زندگی روزمره هر کس می‌داند که او را از دیگری متمایز می‌کند. (۲۸)

به باور هیل، سبک زندگی هر فرد، موقعیت او در جامعه را برای دیگران آشکار می‌سازد. (۲۹)

سازمان بهداشت جهانی سبک زندگی را الگوهای مشخص و قابل تعریف رفتار می‌داند که از تعامل بین ویژگی‌های شخص و موقعیت‌های محیطی، اجتماعی و اقتصادی حاصل می‌شود. (۳۰)

سبک زندگی به عنوان یکی از مفاهیم اصطلاحات به کار رفته در علوم اجتماعی، پیوندی تنگاتنگ با مجموعه‌ای از مفاهیم مانند؛ فرهنگ، جامعه، رفتار و معنا (نگرش، ارزش و هنجار) اخلاق، ایدئولوژی، شخصیت، هویت، خلاقیت، تولید، مصرف، طبقه اجتماعی، سلیقه و نیاز، منزلت و مشروعیت دارد. (۳۱)

با توجه به تعریف‌های بیان شده می‌توان نتیجه گرفت سبک زندگی مجموعه‌ای از نگرش‌ها، باورها و رفتارها و جهت‌گیری‌های افراد در زندگی است.

علامه جعفری در مورد زندگی می‌فرماید: زندگی پدیده‌ای است که انسان بوسیله‌ی آن حرکت می‌کند، احساس می‌کند، لذت می‌برد، و درد می‌کشد و... (۱۳)

در باب معنای زندگی سه نظر مهم وجود دارد؛ عده‌ای معنای زندگی را همان هدف زندگی می‌دانند، عده‌ای دیگر معنای زندگی را همان ارزش زندگی می‌دانند و گروه سوم معنای زندگی را فایده زندگی می‌دانند. در میان این سه دیدگاه، دیدگاه اول از اعتبار و گستردگی بیشتری برخوردار است؛ زیرا ارزش و فایده یک امر صرفاً در پرتو هدفی که دارای ارزش مثبت باشد، معنا پیدا کرده است. لذا معنای زندگی را می‌توان هدف و غایت مجموعه افعال اختیاری انسان و حیطه اختیاری زندگی او محسوب نمود.

سبک زندگی

واژه سبک زندگی یکی از مفاهیم بسیار مهم در حوزه علوم اجتماعی است که این واژه اغلب برای بیان روش زندگی مردم بکار می‌رود. این واژه به تدریج در جامعه‌شناسی و روان‌شناسی و به دنبال آن در دیگر حوزه‌های علوم انسانی رواج پیدا کرد و به صورتی گسترده و وسیع مورد توجه محققان این عرصه قرار گرفته است.

در دیدگاه اندیشمندان داخلی، برای سبک زندگی تعاریف و مفاهیم مختلفی بیان شده است. در یک نگرش، سبک زندگی مفهوم یا ساختاری کلی است و در تمامی محدوده‌های مختلف زندگی می‌تواند کاربرد داشته باشد. این مفهوم بیشتر برای بیان روش زندگی مردم به کار می‌رود و منعکس‌کننده طیف کاملی از ارزش‌ها، عقاید و فعالیت‌های اجتماعی است. (۱۴)

حق‌شناس در کتاب خود آورده است که سبک زندگی، عبارت است از؛ اول، نگاه به زندگی و عالم هستی (افکار و عقاید)؛ دوم، احساس نسبت به زندگی که همان حبّ و بغض ما است، نسبت به افراد و افعال و اشیاء؛ سوم، سبک زندگی یعنی برنامه‌ها و روش‌ها و رفتارهای ما. (۱۵)

شوشتری‌زاده معتقد است؛ سبک زندگی عبارت است از الگوی زندگی فردی که در فعالیت‌ها، دلبستگی‌ها و افکار شخصی خود را نشان می‌دهد. (۱۶)

اما مؤلف کتاب سبک زندگی اسلامی و ابزار سنجش آن، سبک زندگی را شیوه‌ای نسبتاً ثابت که فرد اهداف خود را به آن طریق دنبال می‌کند، معنا کرده است. همچنین آورده است که؛ شیوه‌هایی از زندگی است، که انسان با تکیه بر نظام ارزشی و مبانی اعتقادی خود در زندگی فردی و اجتماعی برای ایجاد ارتباط با محیط و جامعه، پاسخ به خواسته‌ها و تامین نیازهایش به کار می‌گیرد. (۱۷) کاویانی سبک زندگی را مشی کلی فرد در جهت رسیدن به اهداف و غلبه بر مشکلات معنا می‌کند. (۱۷)

در مقاله مفهوم سبک زندگی آمده است که سبک زندگی، یک مجموعه منسجم از رفتارها و کنش‌های افراد یک گروه، جامعه در یک دوره‌ی زمانی مشخص است. می‌توان آنرا، روش خاصی از زندگی نیز دانست. در ادبیات جامعه‌شناختی، سبک زندگی مجموعه رفتارهایی تعریف شده است که افراد یا گروه‌ها آن را برمی‌گزینند و می‌تواند تجلی، نگرش‌ها و گرایش‌ها و وجه تمایز آنان از سایرین باشد. (۱۸)

سبک زندگی اسلامی (قرآنی)

پیشینه و تاریخچه سبک زندگی در دین مقدس اسلام به چهارده قرن پیش و به ظهور دین مبین اسلام بازمی‌گردد. وقتی سخن از سبک زندگی اسلامی می‌شود، بدون تردید خاستگاه آن فرهنگ اسلامی است که منبع اصلی و اساسی این فرهنگ غنی اسلامی، قرآن کریم می‌باشد.

آموزه‌های گرانبهای قرآن کریم و سیره پیامبر اکرم (ص) و اهل بیت (علیهم السلام) مبین شیوه و روشی از زندگی است که سبکی از زندگی ایده آل و در عین حال واقع‌گرایانه را ابداع نموده است. از اهداف قرآن کریم، تعلیم سبک زندگی صحیح است. خداوند متعال در آیات متعدد از یک طرف سبک زندگی صحیح و پذیرفته شده اسلام را بیان می‌کند و از سبک زندگی ایده‌آل اسلامی با عنوان حیات طیبه یاد می‌کند؛ و از طرف دیگر سبک زندگی غیرالهی را مورد نکوهش و مذمت قرار می‌دهد؛ که این آیات، هم در جنبه‌های فردی و هم در جنبه‌های اجتماعی زندگی انسان‌ها نمود پیدا کرده است. در بحث نکوهش سبک زندگی غیر الهی می‌توان به سوره مبارکه اسراء آیه ۱۱، سوره مبارکه عصر آیه ۲، سوره مبارکه اعراف آیات ۹۴ و ۹۵ و سوره مبارکه انفال آیه ۲۵ اشاره نمود. و اما در بحث سبک زندگی صحیح و پذیرفته شده، اگر چه در آیات متعددی می‌توان به آموزه‌های بسیاری دست یافت که برای برپایی زندگی سالم راه‌کارهای ارزشمندی را معرفی کرده است، ولی خداوند متعال در یکی از آیات قرآن به صراحت از حیات طیبه نام برده است: (مَنْ عَمِلْ صَالِحًا مِنْ ذَكَرٍ أَوْ أَنْتَى وَ هُوَ مُؤْمِنٌ فَلَنُحْيِيَنَّهٗ حَيَاةً طَيِّبَةً وَ لَنَجْزِيَنَّهُمْ أَجْرَهُمْ بِأَحْسَنِ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ) (نحل / ۹۷)؛ «هر کس کار شایسته‌ای انجام دهد، خواه مرد باشد یا زن، در حالی که مؤمن است، او را به حیاتی پاک زنده می‌داریم و پاداش آنها را به بهترین اعمالی که انجام می‌دادند، خواهیم داد». در این که منظور از حیات طیبه (زندگی پاکیزه) چیست؟ مفسران تفسیرهای متعددی ذکر کرده‌اند؛ بعضی آن را به معنی روزی حلال، و بعضی به قناعت و رضا به داده الهی، بعضی به عبادت همراه با روزی حلال، بعضی به توفیق بر اطاعت فرمان الهی، تفسیر کرده‌اند و بعضی هرگونه پاکیزگی از آلودگی‌ها، ظلم‌ها، خیانت‌ها، عداوت‌ها، اسارت‌ها و ذلت‌ها و طهارت و پاکیزگی و رفاه و آسایش را در مفهوم آن مندرج دانسته‌اند؛ ولی با توجه به جمله (وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَجْرَهُمْ) که ناظر به پاداش آخرت است، بیشتر به نظر می‌رسد که حیات طیبه اشاره به زندگی پاکیزه این دنیا باشد. (۳۲)

حال اگر بخواهیم با توجه به موضوع این نوشتار سبک زندگی را تعریف کنیم، باید بگوییم که سبک زندگی یعنی انتخاب روش و شیوه صحیح برای زندگی که ضمن تأمین خواسته‌های معنوی و مادی انسان، در نهایت زمینه‌های رضایت و خشنودی خداوند متعال را نیز فراهم آورد؛ و این مهم جز با انتخاب الگویی جامع و حامل فضایل و ارزش‌ها در زندگی تحقق نخواهد پذیرفت. این الگوهای متعالی در تاریخ پر شکوه اسلام موجود است، الگوهایی که به راستی، راهبر و راهگشا بوده و همواره انسان را به سوی معیارها و ساختارهای وجودی خویش فرا می‌خواند.

مفهوم شناسی تبلیغ

در طلوعه بحث کارکرد روش تبلیغی الگو در سبک زندگی، لازم است تصویر روشنی از واژه تبلیغ و روش تبلیغی ارائه شود.

۱-۱-۱) تبلیغ

تبلیغ از ریشه «بَلَّغَ» می‌باشد. از نظر راغب «بَلَّغَ» یعنی «رسیدن به نهایت مقصد و نهایت چه مکانی و چه زمانی یا یکی از این امور مقدر است و چه بسا از نزدیک شدن دلالت کند. هر چند که به پایان آن نرسیده باشد و بلاغ به معنای تبلیغ است». (۳۳) معلوف، معتقد است که تبلیغ واژه‌ای عربی بر وزن تفعیل و مصدری متعدی از ریشه‌ی بلغ و به معنای رسیدن (وصله الیه) (۳۴). پس می‌توان نتیجه گرفت که تبلیغ در لغت به معنی رساندن و رسانیدن آمده است یعنی رساندن چیزی به منتهای مقصد خویش.

حضرت امام خمینی (رحمه الله علیه) در مورد مفهوم تبلیغ می‌فرماید: «تبلیغ که همان شناساندن خوبی‌ها و تشویق به انجام آن و ترسیم بدی‌ها و نشان دادن راه گریز و منع از آن است، از اصول بسیار مهم اسلام عزیز می‌باشد». (۳۵)

تبلیغ در عرف اسلامی عبارتست از: «ارائه سیمای اسلام از طریق دلیل و برهان، بر اساس افکار و شعور مخاطبین و شرح ارزش‌های الهی و بیان مقام والای رهبران آسمانی و ایجاد تکامل جامع در توده‌های مردم». (۳۶)

تبلیغ در غرب عبارتست از: «ایجاد تغییرات مطلوب در افکار عمومی به منظور رسیدن به اهداف مشخص. این تغییرات به هر وسیله‌ای که صورت پذیرد یک اقدام تبلیغی از دیدگاه غرب به شمار می‌آید». (۳۷)

در پایان باید گفت: تبلیغ در سالم‌ترین، طبیعی‌ترین و اصولی‌ترین شکل آن نوعی فعالیت آموزشی است که به منظور نشر دانش و آگاهی‌های سیاسی و اجتماعی و فرهنگی و نشر ارزش‌ها و سجایای اخلاقی صورت می‌گیرد.

روش تبلیغ

در تعریف روش باید گفت که روش، مجموعه شیوه‌ها و تدابیری است که برای شناخت حقیقت و برکناری از خطا به کار می‌رود. رنه دکارت فرانسوی در چهارمین قاعده هدایت در ذهن می‌گوید: یافتن حقیقت به روش نیاز دارد. (۳۸) مقصود او از روش، رعایت قواعد مشخص و ساده‌ای است که اگر کسی آنها را دنبال کند هرگز امر خطا را، حقیقی فرض نخواهد کرد و هرگز مجاهدت ذهنی خود را بر سر آرزو نخواهد گذاشت مگر آنکه تدریجا بر معارف خود بیفزاید.

روش عبارت است از چگونگی گردآوری اطلاعات و پردازش آنها به منظور انجام کاری نو، بر روی متن یا موضوعی کار نشده یا حل مسأله‌ای حل‌نشده. (۳۹)

در تعریف شیوه تبلیغ می‌توان گفت: کیفیت و سازوکار رساندن پیام تبلیغ به مخاطبان را شیوه تبلیغ می‌گویند، به عبارت دیگر کیفیت انتقال موضوع به وسیله ابزار همان شیوه تبلیغ است. (۴۰)

دید مخاطب و یا مترقی قرار دهد؛ تا شرایط لازم برای الگوبرداری و تقلید برای وی فراهم آید.

۱-۴-۱) اهمیت شیوه الگویی در ترویج سبک زندگی شیوه الگویی یکی از شیوه‌های متداول در امر تبلیغات و تربیت می‌باشد که از گذشته تا حال مورد توجه مبلمان و مربیان بوده است. در این روش انسان‌های پاک، موفق و کامل به عنوان نمونه معرفی می‌شوند و دیگران می‌توانند از کردار، گفتار، رفتار و حتی افکار آنها در زندگی سرمشق گرفته و مثل آنها شوند.

اسوه‌های دینی نمونه‌های کامل موفقیت‌اند و لذا شناخت راه و رسم آنان می‌تواند نقش مهمی در موفقیت زندگی سایر انسان‌ها داشته باشد. یکی از رازهای موفقیت انسان‌ها برای داشتن یک زندگی سالم و خوب، این است که زندگی و رویه خود را مطابق زندگی انسان‌های موفق تنظیم نمایند.

از نظر روانشناسی، انسان به گونه‌ای فطری و طبیعی در جستجوی یافتن الگوها و سمبل‌های صحیح زندگی است. سمبل‌خواهی، سرمشق‌طلبی و در جستجوی الگوها بودن، جزو ذات و سرشت انسان‌ها است. (۴۲) و این نشان‌دهنده‌ی این است که در روان‌شناسی به این مسأله توجه شده، که انسان احتیاج به الگوی رفتار و نمونه عمل دارد.

حال با عنایت به اینکه چهره‌ها و قهرمان‌ها همواره در نفوس، جایگاه و تأثیر خاصی دارند و انسان‌ها افکار و رفتار خویش را از آنان می‌گیرند، لذا ارشاد، تربیت و هدایت بوسیله روش الگویی از مؤثرترین شیوه‌ها و روش‌ها در جهت رسیدن به حیات طیبه و زندگی سالم و پاکی است که خداوند برای مخلوقات خود اراده کرده است.

سیدمحمد قطب در کتاب روش تربیت اسلامی می‌نویسد: «عملی-ترین و مؤثرترین و پیروزمندانه‌ترین وسیله تربیت، تربیت کردن با یک نمونه عملی و سرمشق زنده است. سرمشق و الگو به مردم عرضه می‌شود تا مردم، همانند صفاتش را در خود تحقق بخشند و به رنگ آن نمونه واقعی درآیند. هر کس به اندازه ظرفیت و استعدادش از آن شعله فروزان، پرتوی بگیرد و تا آنجا که توانایی دارد برای رسیدن به قلّه کمال از کوه دانش و فضیلت بالا رود. اینها از این جهت است که اسلام، سرمشق دادن را بزرگترین وسیله تربیت می‌داند و پایه روش تربیتی خود را بیش از هر چیز بر این سنگ استوار می‌سازد.» (۴۳)

اسوه‌سازی در تعلیم و تربیت، جایگاه مهمی دارد و مربی می‌تواند با اسوه‌سازی صحیح بسیار راحت‌تر از روش‌های دیگر به تربیت بپردازد. اهمیت اسوه به حدی است که برخی اسوه را مهمترین تبلیغ عملی در همه دوران زندگی می‌دانند. (۴۴)

در تبلیغ و تربیت اسلامی آنچه به اهمیت و حساسیت نقش اسوه‌ها و اعتبار این شیوه می‌افزاید، جنبه تقدس و وجهه دینی اسوه‌ها است. اسوه‌ها نمونه‌های بشری هستند که گفتار، کردار و سلوک و عقیده-شان و در یک کلام سبک زندگی‌شان سرمشق دیگران است و روش، منش، بینش و تمام زندگی‌شان مورد تأیید دین و معیار زندگی دیگران می‌باشد.

۱-۲-۱) روش الگویی (اسوه) در تبلیغ
۱-۳-۱) الگو و اسوه، از مفاهیم مهم و پرکاربرد در حیطه روانشناسی، تربیت و تبلیغ می‌باشند. انسان‌ها و جوامع، از طریق الگوها هویت خویش را می‌یابند و آن را تقویت می‌کنند و ارزش-های مختلف را از طریق آنها در خود نهادینه می‌سازند. فرآیند الگوپذیری انسان از طریق تقلید آگاهانه صورت می‌گیرد و حس قهرمان‌جویی آن را تقویت می‌کند. در میان روش‌های تبلیغ دینی نیز، روش معرفی اسوه‌ها جایگاه مؤثرتری دارد. چرا که یکی از روش‌های مؤثر در تبلیغ و تربیت اسلامی، روش الگویی یا ارائه اسوه‌ها است که در همه نظام‌های تربیتی و سیستم‌های تبلیغی چه توحیدی و چه الحادی، چه آخرت‌گرا و معنویت‌مدار و چه دنیاگرا و سکولار جایگاه ویژه‌ای دارد.

اسوه؛ کلمه‌ای قرآنی است. و این واژه در زبان فارسی به مفهوم الگو نزدیک است. هر دو کلمه الگو و اسوه را می‌توان هم به نمونه‌های انسانی اطلاق نمود و هم به شیوه و طرز عمل، یعنی می‌توان گفت: فلان فرد اسوه یا الگوی سخاوت است و نیز می‌توان گفت: سخاوت الگو و اسوه نیکویی است.

درباره مفهوم لغوی اسوه، در لغت‌نامه دهخدا آمده است: «اسوه، پیشوا، مقتدا، قدوه، پیشرو، خصلتی که شخص بدان لایق مقتدایی و پیشوایی می‌گردد... نمونه پیروی و اقتدا، سرمشق.» (۵)

راغب‌اصفهانی نیز چنین می‌گوید: «اسوه و اسوه مانند قدوه و قدوه، آن حالتی است که انسان در پیروی از غیر دارد؛ چه نیکو باشد و چه بد، چه سودمند و چه زیان آور.» (۳۱) به هر حال اسوه به معنای اقتدا کردن و پیروی نمودن و سرمشق گرفتن است.

کلمه الگو، در اصطلاح و در علوم گوناگون به معانی متفاوت و البته نزدیک به هم آمده است. در حوزه تعلیم و تربیت معنای اصطلاحی الگو، کاملاً با معنای لغوی آن تطابق دارد و به طرح و نمونه یا مدلی از شکل، یا اشیاء، یا موردی از رفتار اطلاق می‌شود. (۳۹)

در مورد انسان نیز، الگو به شخصیتهایی گفته می‌شود که به دلیل دارا بودن برخی خصوصیات، شایسته تقلید و پیروی است. در روان‌شناسی اجتماعی، مدل به کسی گفته می‌شود که کودکان رفتارشان را تقلید کنند. (۴۰)

در علوم اجتماعی نیز الگوها، شیوه‌هایی از زندگی هستند که از فرهنگ نشأت می‌گیرند و افراد به هنگام عمل به طور طبیعی با این الگوها سروکار دارند و اعمال آنها با این الگوها تطابق می‌یابد. (۴۱)

پس الگو، هم به طرح‌ها و برنامه‌های گوناگون، اعم از تربیتی، اجتماعی، اقتصادی و یا سیاسی اطلاق می‌شود و هم به نمونه‌های عینی و خارجی یک طرح علمی، اجتماعی، اقتصادی و یا اخلاقی و مذهبی. در واقع، الگو آن چیزی است شکل گرفته در یک گروه اجتماعی، به این منظور که به عنوان مدل یا راهنمای عمل در رفتارهای اجتماعی به کار آید. (۳۸)

و اما روش الگویی، روشی است که اساس آن، بر محور الگودهی و ارائه نمونه‌های عینی و عملی بنا شده است. در این روش، مبلغ یا مربی تلاش می‌کند نمونه رفتار و کردار مطلوب را عملاً در معرض

مختلف، مثل چهره‌های شاخص از لحاظ جمال یا شهرت استفاده بسیار می‌شود، تا اهداف اقتصادی مشخصی پیگیری شود. در زمینه سیاسی نیز با تبلیغات مستمر، الگوهای سیاسی مورد نظر دستگاه‌های تبلیغاتی و مراکز قدرت بر جان و ذهن مردم تحمیل می‌گردد. با توجه به این دامنه و قلمرو وسیع که برای این روش تبلیغی وجود دارد، اهمیت و مزیت آن در ارائه سبک زندگی روشن می‌شود.

۴. جنبه بشری و امکان دسترسی مردم به اسوه‌های دینی اسوه‌های دینی بالاخص انبیاء و ائمه اطهار (علیهم السلام) از جنس بشرند، ساختار جسمانی، روانی و نیازمندی‌های آنان با دیگر انسان‌ها یکسان است؛ و بهانه‌ای برای انسان‌ها باقی نمی‌ماند. پس یکی از مهمترین ویژگی اسوه‌ها که باعث کارکرد وسیع آنها شده، بشری بودن آنهاست (قُلْ إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ يُوحَىٰ إِلَيَّ) (کهف / ۱۱۰)؛ «بگو: من بشری هستم مثل شما؛ (امتیاز این است که) به من وحی می‌شود».

همین جنبه بشری باعث می‌شود اسوه‌ها به طور دائم در میان انسان‌ها و در بحبوحه زندگانی آنان حضور داشته و افراد به شکل مستمر در معرض رفتارها، برخوردها و آموزش‌های آنان در ترویج سبک زندگی اسلامی باشند.

اسوه‌های قرآنی، مبلّغ (مروّج) سبک زندگی قرآن که مهم‌ترین منبع آموزه‌های اسلامی به شمار می‌رود، سرشار از الگوهایی است که شیوهی زیست مؤمنانه و مورد نظر اسلام را معرفی می‌کند. در قرآن با چهره‌های متنوع اسوه‌هایی آشنا می‌شویم که هر یک دارای صفات و شرایط ویژه‌ای بوده، که هر کدام الگوی کاملی برای شکل‌گیری و ترویج سبک زندگی الهی می‌باشند. قرآن گاهی اسوه تمام‌عیار و همه‌جانبه‌ای چون رسول خدا (ص) را معرفی و توصیف می‌کند (لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ) (احزاب، ۲۱)؛ «البتّه شما را در اقتدای به رسول خدا سرمشق نیکویی است».

و گاهی اسوه چندجانبه و حاوی ویژگی‌های مطلوب در زندگی دنیوی و اخروی، مانند حضرت نوح و ابراهیم (قَدْ كَانَتْ لَكُمْ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ فِي إِبْرَاهِيمَ وَالَّذِينَ مَعَهُ) (ممتحنه / ۴)؛ «برای شما سرمشق خوبی در زندگی ابراهیم و کسانی که با او بودند وجود داشت».

و زمانی اسوه یک جانبه در زمینه‌ای خاص را مانند طلوت، اسوه فرماندهی معرفی می‌کند. (وَقَالَ لَهُمْ نَبِيُّهُمْ إِنَّ اللَّهَ قَدْ بَعَثَ لَكُمْ طَالُوتَ مَلِكًا) (بقره / ۲۴۷)؛ «و پیامبرشان به آنها گفت: خداوند (طلوت) را برای زمامداری شما مبعوث (و انتخاب) کرده است».

قرآن گاهی از میان مردان اسوه‌ای معرفی می‌کند، مانند ادریس (وَأَذْكُرُ فِي الْكِتَابِ إِدْرِيسَ إِنَّهُ كَانَ صِدِّيقًا نَبِيًّا) (مریم / ۵۶)؛ «و در این کتاب، از ادریس (نیز) یاد کن، او بسیار راستگو و پیامبر (بزرگی) بود». و زمانی از میان زنان برجسته و تاریخ‌ساز (یا مریم) (يَا مَرْيَمُ إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَاكِ وَ طَهَّرَكِ وَ اصْطَفَاكِ عَلَىٰ نِسَاءِ الْعَالَمِينَ) (آل عمران / ۴۲)؛ «ای مریم! خدا تو را برگزیده و پاک ساخته؛ و بر تمام زنان جهان، برتری داده است».

قرآن کریم در مقام قوه جاذبه و معرفی ملکه عفاف، هم تمثیل از مرد می‌آورد و هم از زن؛ مانند یوسف و مریم، هم یوسف مبتلا شد

شالوده و اساس تعریف سبک زندگی این است که سبک زندگی یعنی انتخاب روش و شیوه صحیح برای زندگی که ضمن تأمین خواسته‌های معنوی و مادی انسان، در نهایت زمینه‌های رضایت و خشنودی خداوند متعال را نیز فراهم آورد؛ و این مهم جز با انتخاب الگویی جامع و حامل فضایل و ارزش‌ها در زندگی تحقق نخواهد پذیرفت.

با توجه به ویژگی انتخاب‌گری، که در سبک زندگی وجود دارد، می‌توان هر مجموعه منسجمی از الگوهای رفتاری برآمده از آموزه‌های دینی را که در چارچوب معین شده از طرف دین قرار داشته باشد، یک سبک زندگی دینی به شمار آورد.

استفاده از روش الگویی در تبلیغ و ترویج سبک زندگی اسلامی مزایا و ویژگی‌هایی دارد که در ذیل به چند مورد آن اشاره می‌کنیم:

۱. روش الگویی مهمترین تبلیغ عملی سبک زندگی یک مبلّغ دین باید با عمل خود مردم را به آموزه‌ها و دستورات دین اسلام دعوت نماید. امام صادق (ع) می‌فرماید: (كُونُوا دُعَاةَ النَّاسِ بِغَيْرِ اَلْسِنَتِكُمْ) «مردم را به کارهای خوب تبلیغ کنید نه با زبان بلکه با عمل» (۴۵)

از کارکردهای مهم روش الگویی آن است که با این روش می‌توان کارسازترین تبلیغ عملی سبک زندگی اسلامی را تحقق بخشید. امام صادق (ع) به پیروان خود توصیه می‌کند، بیش از آنکه با زبان در صدد انتقال باورهای خویش باشند، عملکردشان آن‌گونه باشد که مردم را با راست‌گویی، امانت‌داری، رفتار مناسب با همسایگان و... به خویش جذب کنند. (۴۵) در این روایت گوهر بار می‌بینیم که حضرت عملکرد اسوه‌ها را در تبلیغ سبک زندگی و جذب مردم به این شیوه و روش مهم برمی‌شمارد. بدون تردید تبلیغ با روش معرفی و ارائه اسوه‌ها مهمترین شیوه تبلیغ عملی سبک زندگی است.

۲. انطباق گفتار و کردار از جمله توصیه‌های مهم اسلام، هماهنگی و انطباق گفتار و کردار است و شرط اساسی تأثیر دعوت، التزام داعی و مبلّغ به پیام خود دانسته شده است. قرآن قول بدون عمل را این‌گونه توبیخ می‌کند: (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لِمَ تَقُولُونَ مَا لَا تَفْعَلُونَ) (صف / ۲)؛ «ای کسانی که ایمان آورده‌اید! چرا سخنی می‌گویید که عمل نمی‌کنید؟!».

این موضوع مهم در شیوه الگویی به خوبی قابل دستیابی است چرا که اسوه انسانی با رفتار، برخورد، عکس‌العمل و هر حرکت خود، شکل‌گیری آموزه‌های دین در تحقق حیات طیبه و زندگی بر معیار اسلام را عینیت می‌بخشد و مخاطبان با مشاهده این هماهنگی میان پیام و پیام‌گذار، به تبعیت از او ترغیب می‌شوند.

۳. گستره وسیع تأثیر الگوها از مزایای روش الگویی در تبلیغ سبک زندگی آن است که دارای گستره و دامنه نفوذ بسیاری است؛ به عبارت دیگر انسان‌ها در هر مکان و شرایط و با هر نوع زندگی، نیازمند اسوه‌ها و نمونه‌های عینی تعالیم الهی هستند و همچنین همه انسان‌ها در هر مرتبه و مقام معنوی که باشند از الگوهای انسانی برتر، بی‌نیاز نمی‌شوند.

اسوه‌ها در تمام زمینه‌های فردی و اجتماعی زندگی بشریت، راهنما و راهگشا هستند؛ در زمینه فرهنگی که بیشترین سرمایه‌گذاری‌ها به منظور الگوسازی در هر حیطه از جمله ورزشی، سینما و حتی مدهای اجتماعی انجام می‌شود. در زمینه اقتصادی، که از ابزارهای

حیات طیبه است، دست یابند و این همان تحقق سبک زندگی اسلامی در جامعه می‌باشد.

در دنیای امروز، الگوبرداری و الگوگیری امری متداول در زندگی انسان است و هر فردی در طول عمر خود انسان‌های مختلفی را به عنوان الگو انتخاب کرده و این موضوع یک امر بدیهی و مورد قبول جوامع می‌باشد، البته امروزه علاوه بر الگوهای ارزشمند قرآنی و اسلامی برخی از شخصیت‌های برجسته در علوم، هنر و رشته‌های مختلف نیز به عنوان الگوهای مقبول در سطح جامعه مطرح شده است.

در حال حاضر افراد جامعه از یکدیگر به ویژه از افراد سلبریتی به صورت آگاهانه یا غیرآگاهانه چه داخل یا خارج کشور الگو می‌گیرند، ولی آیا فرد الگوپذیر توانایی فیلتر کردن و جداسازی ویژگی‌های مثبت و منفی شخص سلبریتی را دارد، که صفت خوب آن شخص را بگیرد و صفت بد آن را نپذیرد. در هر حال مطرح کردن بازیگران، هنرمندان و ورزشکاران به عنوان الگو برای همه جوانان در همه عرصه‌ها کاری است بس اشتباه؛ هرچند که الگو بودن سرشناسان این رشته آن هم، فقط و فقط در تخصص خود امر پسندیده و ممدوحی است.

امروزه بازیگران، هنرمندان و چهره‌های هنری، ورزشی، علمی، سیاسی، اقتصادی و... با توجه به شهرتی که در بین مردم بالاخص جوانان دارند، جایگاه خاصی پیدا کرده‌اند به طوری که بسیاری از جوانان آنها را به عنوان الگو برای خود برگزیده‌اند و از مدل مو گرفته تا لباس و چهره و گفتار و کردار و... آنها تقلید می‌کنند. اصولاً جوانان مایلند تا افرادی را به عنوان الگو برای زندگی خود قرار دهند و تلاش می‌کنند تا رفتار و ظاهر و سبک زندگی خود را شبیه آنان کنند. حال اگر بتوان به گونه‌ای برنامه‌ریزی کرد که با معیار قرار دادن الگوهای قرآنی و اسلامی و تطبیق سبک زندگی افراد مشهور با سبک زندگی قرآنی از این افراد در تبلیغ سبک زندگی اسلامی استفاده کرد، بدون شک اثرگذاری بسیار بالایی در ترویج و نهادینه شدن سبک زندگی خواهد داشت.

نتیجه گیری

از روز خلقت بشر، ساخت جامعه‌ای انسانی و الهی، از مهم‌ترین دغدغه‌های همه‌ی انبیاء الهی می‌باشد. در دین مبین اسلام با استفاده از منبع غنی و محکمی همچون قرآن الگوهای معرفی شده است که با توجه به گستره‌ی ابعاد این الگوها در ترویج آموزه‌های قرآنی در پیاده‌سازی سبک زندگی صحیح و سالم برای همه انسان‌ها، باید اذعان داشت که سیره الگوهای معرفی شده در اسلام و قرآن به عنوان اسوه حسنه و قول و فعل و تقریر ایشان در امور زندگی ما می‌تواند، الگوی مطلوبی برای تحقق و شکل‌دهی به سبک زندگی آحاد جامعه باشد و بهره‌گیری از سیره ایشان می‌تواند ظرفیت مناسبی برای دستیابی به حیات طیبه قرآنی بوجود آورد.

در میان روش‌های تبلیغی، روش الگویی؛ روشی است که اساس آن بر محور الگودهی و ارائه‌ی نمونه‌های عینی و عملی بنا شده است. در این روش، مبلغ یا مربی تلاش می‌کند، نمونه رفتار و کردار مطلوب را عملاً در معرض دید مخاطب و یا مرتباً قرار دهد؛ تا شرایط لازم برای الگوبرداری و تقلید برای وی فراهم آید. آنچه که

و در اثر عفاف نجات پیدا کرد و هم مریم امتحان شد و در پرتو عفاف نجات یافت. (۴۶)

اسوه‌ی قرآنی گاه از ضعیف‌ترین اقشار جامعه از نظر اقتصادی ظهور می‌کند، چون موسی، ایوب، هود و... و گاهی از درون دربار پادشاهی مانند: سلیمان، مؤمن آل فرعون، آسیه و...

دکتر یوسف القرضاوی از نویسندگان معروف مصری، در زمینه اسوه‌های قرآن بیان نیکویی دارد ایشان در این زمینه می‌گوید: «بر دعوتگر است که به تمام اسوه‌های قرآن در زمینه‌های گوناگون توجه کند. اسوه‌هایی چون نمونه انسان غنی و سیاست‌گزار در شخصیت سلیمان، نمونه حاکم دادگر در ذوالقرنین، نمونه انسان گرفتار بلا، اما شکیب و خشنود به قضای الهی در شخصیت ایوب، نمونه جوان مطیع فرمان الهی و جان‌نثار در چهره اسماعیل ذبیح‌الله، نمونه مؤمنی که ایمانش را به خاطر مصلحتی تا مدتی کتمان و سپس آشکار می‌نماید، در مؤمن آل فرعون، نمونه رسول زندانی که در کنار زندانیان به دعوت الهی می‌پردازد در چهره یوسف، نمونه پدر مؤمن و فرزند کافر در نوح و پسرش، نمونه زن مؤمن در برابر مرد کافر در آسیه همسر فرعون، نمونه زن کافر در کنار مرد مؤمن در زنان نوح و لوط، نمونه انسان خیرخواه و صلح‌جو که ستم را با تقوا پاسخ می‌دهد در هابیل، نمونه انسان شرور در قابیل، نمونه ملت بسزدل در بنی‌اسرائیل و نمونه امتی که شکر نعمت خدا را نمی‌گذارد در قوم سبأ». (۴۷)

در میان اسوه‌های قرآن، پیامبر اسلام (ص) کامل‌ترین الگو و جامع‌ترین شخصیت الهی است. در تفسیر نمونه ذیل آیه ۲۱ احزاب آمده است: بهترین الگو برای شما نه تنها در این میدان که در تمام زندگی، شخص پیامبر (ص) است. روحیات عالی او، استقامت و شکیبایی او، هوشیاری و درایت و اخلاص و توجه به خدا و تسلط او بر حوادث، و زانو نزدن در برابر سختی‌ها و مشکلات، هر کدام می‌تواند الگو و سرمشقی برای همه مسلمین باشد. پیامبر (ص) اسوه و قدوه بود و می‌دانیم که انتخاب فرستادگان خدا از میان انسان‌ها به خاطر آن است که بتواند سرمشق عملی برای امت‌ها باشند، چرا که مهم‌ترین و مؤثرترین بخش تبلیغ و دعوت انبیا دعوت‌های عملی آنها است. (۴۸)

یکی از بهترین اسناد مکتوب که سبک زندگی اسلامی را از پیامبر اکرم (ص) به عنوان الگو و اسوه به یادگار گذاشته است؛ کتاب ارزشمند سنن النبی، کتابی درباره آداب و سنت پیامبر (ص) نوشته سید محمدحسین طباطبایی می‌باشد؛ که ایشان با الهام از آیه ۲۱ سوره احزاب (لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ) کوشید کلیاتی از اخلاق، سیر و سلوک، رفتار پیامبر اکرم (ص) و آنچه سنت پیامبر نامیده می‌شود، به بیان آورد. یکی دیگر از اسناد مکتوب در این زمینه کتاب مفاتیح الحیات اثر جمعی از نویسندگان حوزه علمیه قم با نظارت عبدالله جوادی آملی است که در اصل کتابی حدیثی درباره سبک زندگی اسلامی می‌باشد که احادیث را به صورت کاربردی برای استفاده عموم مردم و برای معنابخشی به زندگی انسانی و تصویر سبک زندگی اسلامی در ابعاد مختلف اخلاقی، فرهنگی، اجتماعی و سیاسی آورده است.

در برخی از آیات قرآن اسوه‌هایی به عنوان نماد، برای بشریت معرفی شده است تا انسان‌ها با تأسی به الگوها به کمال در زندگی که همان

- 13- Jafari, Mohammad Taghi. 1380. Philosophy and purpose of life, Tehran: Qadiani Publications, second edition
- 14- Ezkia, Mostafa and Sakineh Hosseini Rudbaraki (2008) "Generational changes in lifestyle in rural society", Social Welfare Quarterly, 10th year, Vol. 37, pp. 264-241
- 15- Haqshanas, Seyyed Mehdi. (2013). Iranian Islamic lifestyle strategies. Qom: Chaf.
- 16- Shoshtrizadeh, Shahnaz, (2008), study of the effect of health behavior training on the lifestyle change of patients with coronary heart disease referring to selected hospitals in Isfahan city in 2002, master's thesis, Isfahan Islamic Azad University, Khorasgan branch.
- 17- Kaviani, Mohammad. (2011). Islamic life style and its measurement tools, Qom: Hozha and University Research Institute.
- 18- Alfat, Saeeda; Healthy, free. (2011). The concept of lifestyle. Lifestyle Studies Quarterly, first year, number 1, pp. 36-9.
- 19- Mahdavicani, Mohammad Saeed. (1386). The concept of lifestyle and its scope in social sciences. Cultural Research Quarterly, first year, number 1, pp. 199-230
- 20- Jafarzadeh, Mohammad Hassan (2013). Charter of culture from the point of view of the supreme leader Tehran: Vala Montazer
- 21- Bell, David & Hollows, Joanne (2006), Historicizing lifestyle, Ashgate: London.
- 22- - Pirhadi, Ali and others (2016). The symbolic function of mission and imamate and its role in family lifestyle in the home management component, Lifestyle Research Journal, third year, number 5, pp. 118-99
- 23- Mahdavicani, Mohammad Saeed. (1390). Religion and lifestyle: a case study of participants in religious meetings in Tehran. Doctorate thesis in Islamic studies,

در این روش بسیار خودنمایی می‌کند؛ این است که، روش الگوی مهم‌ترین تبلیغ عملی برای تحقق سبک زندگی اسلامی در جامعه است و دارای گستره و دامنه نفوذ بسیاری می‌باشد.

References

- 1- Sharifi, Ahmad Hossein. (1392). Iranian Islamic way of life, Tehran: Aftab Development Publishing House
- 2- Adler A. (1956), the individual psychology, New York: basic books inc. American heritage Dic.
- 3- Kattryn T, Dominic U. (2008). The Psychology of lifestyle, london, Routledge. International Journal of Behavioral Development.
- 4- Moin, Mohammad. (1387). Farhang Farsi Moin, Tehran: Behzad Publications.
- 5- Dekhoda, Ali Akbar. (1377). Dekhoda dictionary. Tehran: Publications of Dekhoda Dictionary Organization, University of Tehran.
- 6- Bahar, Mohammad Taqi (2008). Styology, Tehran: Zovar Publications
- 7- Ibn Faris, Ahmad. (1404 AH). Ma'ajm al-Maqais al-Lagheh, Abdussalam Mohammad Haroon, first edition, Qom: School of Islamic Studies
- 8- Bustani, Fouad Afram. (1375). Farhang Abjadi, second edition, Tehran: Eslami publication
- 9- Tarihi, Fakhr al-Din Ibn Muhammad. (1375). Majma Al-Bahrin, third edition, Tehran: Mortazavi Publishing
- 10- Azarnoosh, Azartash. (1349). An introduction to Ibn Qutiba's Book of Poetry and Poets, Articles and Reviews, Volume 1, Number 0, pp. 103-31
- 11- Safipour, Abdul Rahim bin Abdul Karim. (1377). Mantehi al-Arab fi al-Lagheh al-Arab, Tehran: Islamia
- 12- Al Khoury al-Shartouni al-Banani, Saeed (1403 AH). Aqrab Al-Ward in Passover of Al-Arabiya and Al-Shaward. Qom: Charters of the school of Ayatollah Azami al-Marashi al-Najafi

- 36- Nekonam, Jafar. (1386). Research method with emphasis on human sciences. Qom: Qom University Press
- 37- Abbasi Moghadam, Mustafa. (1371). The role of soha in propaganda and education. Tehran: Islamic Propaganda Organization.
- 38- Hosseini Nasab, Seyyed Dawood and Ali Aghdam, Asghar. (1368). Vocabulary; Definitions and terms of education. Tehran: Ahrar publishing house.
- 39- Sarukhani, Bagher. (1375). Encyclopaedia of Social Sciences. Tehran: Kayhan Publishing House.
- 40- Biro, Alan. (1380). Social science culture. Tehran: Keihan
- 41- Dashti, Mohammad. (1379). Imam Ali and educational issues. First edition, Qom: Amirul Mominin Cultural and Research Institute.
- 42- Qutb, Mohammad. (1362). The educational method of Islam. Translated by Mohammad Mahdi Jafari, Tehran: Payam Publishing House.
- 43- Qaraeti, Mohsen. (1384). interpretation of light Tehran: Lessons from Quran Cultural Center.
- 44- Kilini, Muhammad bin Yaqub. (1386). Usul al-Kafi. Translated by Seyyed Mehdi Ayatollahi, Tehran: Jahan Ara Publications.
- 45- Javadi Amoli, Abdullah. (1371). A woman in the mirror of beauty and glory. Tehran: Raja Cultural Publishing House.
- 46- Al-Qarzewi, Yusuf. (1991). The culture of Da'iyah. Beirut: Al-Rasalah Institute.
- 47- Makarem Shirazi, Nasser and others. (1384). Sample interpretation. 25th edition, Tehran: Darul Kitab al-Islamiya culture and communication, Imam Sadiq University (AS)
- 24- Webster, Miriam. (1379). Miriam Webster's Dictionary. Tehran: First.
- 25- Feist and others. (2012). Personality theories, translated by Yahya Seyyed Mohammadi, Tehran: Rovin Publishing House
- 26- Giddens, Anthony. (1377). Consequences of modernity, translated by Mohsen Trio, 1st chapter, Tehran: Nahr-e-Karzan
- 27- Hill, Michael. (1381). The impact of information on society: examining the nature, value and application of information, translated by Mohsen Nokarizi, Tehran: Chapar.Kerr, J. (2000). Community health promotion: challenge for practice Birmingham: Tindhal press.
- 28- Hendri, Liu and others. (1381). Leisure time and lifestyles of young people, translated by Morteza Molanazhar and Faramarz Kekoli Dezfouli, Tehran: Third Generation Publications.
- 29- Makarem Shirazi, Naser. (1377). Ethics in the Qur'an. Qom: Madrasa al-Imam Ali bin Abi Talib (AS)
- 30- Ragheb Isfahani, Hossein bin Mohammad. (1376). Vocabulary words of the Qur'an. Translated by Mustafa Rahiminia, Tehran: Mortazavi Publications.
- 31- Maalouf, Lewis. (1383). Al-Munjad in Al-Laghe. Tehran: Islam
- 32- Khomeini, Ruhollah. (1379). Noor newspaper Tehran: Organization and Publication of Imam's Works
- 33- Babazadeh, Ali Akbar. (1382). Ways of education and propagation, Qom: Danesh and Adab Publications.
- 34- Zoroq, Mohammad Hassan. (1368). The basics of advertising. Tehran: Sada and Sima Publications.
- 35- Descartes, Rene. (1372). The rules of guiding the mind. Translated by Dr. Manouchehr Sanei, Tehran: Shahid Beheshti University Press.